
Zkušenosti s Finanční gramotností v praxi-pomoc občanům i ekonomice

O teorii finanční gramotnosti Vám zde řeklo mnoho moudřejších a vzdělanějších předřečníků ze strany zákonodárců, exekutivy ministerské i ze strany krajských úřadů asi dost, tedy teorii zcela vynechám. Ostatně, kdo má zájem o komplexní teorii Finanční gramotnosti- tomu doporučuji Slabikář finanční gramotnosti, který je povinným minimem každého kvalitního lektora finanční gramotnosti. Těm, kteří nechtějí být lektori, ale zajímá je, jak snadno se lze stát předluženým a jak obtížně se člověk oddlužuje. Kniha Lucie Vrbkové „Už nikdy dlužníkem“, kterou každý z Vás obdržel u prezence, je názorným příkladem snadného předlužení ale i složitosti procesu oddlužení.

A to jsme u základní otázky, proč podstupovat složitý a mnohdy bolestivý proces oddlužení, který pouze následně řeší problémy, které již přerostly někomu z nás přes míru. Důvodů je mnoho: příliš intenzivní až agresivní reklama na různé úvěry, na reklamu na půjčky a úvěry, apod. se např. pouze v roce 2008 vydalo 1,2 miliardy korun, - dále zvyšující se náročnost českých spotřebitelů, změna stylu života, atd. Základem je však chybějící prevence a chybějící vzdělání ve finanční gramotnosti.

Na základě usnesení vlády ČR č.1594 z prosince roku 2005 se podařilo pod vedením MF ČR za aktivní odborné spolupráce MŠMT a dalších v prosinci 2007 dát finančnímu vzdělávání rámce standardů finanční gramotnosti. Na konci roku 2007 aktivně vstoupilo MPSV do tohoto procesu a nárokovalo po společnosti COFET, a.s., kterou zastupuji, vytvoření systému vzdělávání finanční gramotnosti pro dlouhodobě nezaměstnané.

V té době společnost COFET, a.s. realizovala špičkový pilotní projekt MPSV Dost dobrá šance na ověření nového systému na řešení dlouhodobé nezaměstnanosti v oblastech nejvíce zatížených dlouhodobou nezaměstnaností, tj. Ostravsko a Mostecko. Tento komplexní projekt končil úkolem zaměstnat více než 1.000 dlouhodobě nezaměstnaných do existujících pracovních míst. Projekt osvědčil správnost řešení tím, že bylo zaměstnáno 1.162 klientů a prokázal udržitelnost, když po 4 měsících počet zaměstnaných neklesl na polovinu, ale naopak stoupl až na 1.368 zaměstnaných. Projekt Dost dobrá šance však ukázal, že mnoho dlouhodobě nezaměstnaných je trvale nezaměstnatelných. Nezaměstnatelných z důvodu předlužení následných exekucí, apod. končících často sociálním vyloučením. Při školení klientů Dost dobré šance ve finanční gramotnosti se projevil takový zájem a to nejen klientů projektu Dost dobrá šance, že MPSV vytvořilo 2 projekty na finanční gramotnost a stalo se tím leaderem v realizaci finančního vzdělávání. Pouze projekt pro nezaměstnané, kterým úspěšně- tj. složením zkoušek- prošlo 2.297 občanů Ostravska a Mostecka, prokázal správnost a účelnost řešení narůstajícího problému předluženosti občanů formou prevence- tj. celoživotního vzdělávání.

Ve finanční gramotnosti jsme museli začít učit občany základní věci- např. nepodepisujte všechno bez přečtení, spočítejte si, zda máte na splácení, atd. To, že to bylo úspěšné a začaly klesat snadné zisky

různých společností, které kalkulovaly s neznalostí občanů a systémem „podepiš to tady a teď, takovou příležitost již nikdy mít nebudeš....., atd.“, jsme poznali velice záhy, protože okamžitě na počátku roku 2008 začaly útoky na finanční gramotnost i naši společnost a tyto útoky vždy zintenzivní ve chvíli, kdy se podaří nějaká významnější akce finanční gramotnosti. Další projekt na vytvoření systému vzdělávání finanční gramotnosti včetně pilotního proškolení lektorů ze státní správy, samosprávy a neziskových společností byl proto MPSV zrušen.

Nyní přesto probíhá např. rekvalifikační kurz lektorů finanční gramotnosti v Ostravě, kdy z nezaměstnaných vysokoškoláků, kteří mají další předpoklady, stanou zanedlouho lektoři finanční gramotnosti, kteří budou moci dále šířit znalosti finanční gramotnosti, bez kterých je dnešní člověk v dnešní společnosti ztracen a bez šance na úspěšné přežití. Mnoho pilotních proškolení finanční gramotnosti na státních úřadech, se sociálními pracovníky i na základních a středních školách ukázal zájem všech skupin občanů o finanční gramotnost a její význam pro každého občana. V poslední době již realizují finanční gramotnost i některé krajské úřady, které mají k občanům a jejich problémům velmi blízko, důkazem je i přítomnost dvou velmi významných představitelů krajských úřadů na dnešním semináři.

Finanční gramotnost realizuje kromě naší společnosti i nezisková společnost FINANČNÍ GRAMOTNOST, o.p.s., která např. realizovala školení základů finanční gramotnosti u významné německé společnosti. Při tom se ukázalo, že v jednom závodě této společnosti, která platí zaměstnancům řádně a dobře připadá na 1400 zaměstnanců 800 nařízených exekucí. Tento zajímavý vzorek svědčí o tom, že informace o zahlcenosti soudů návrhy na exekuci nejsou poplašnou zprávou, ale varující realitou.

Předlužení občané, kteří se propadnou do chudoby mají přirozený sklon inklinovat k různým extrémistickým hnutím ať levicovým či pravicovým. Člověk, který díky předlužení ztratí zaměstnání, bydlení, rodinu, apod. časem již nemá co ztratit a stává se trvalou zátěží sociálního systému. Ostatně nařízené exekuce na dávky státní sociální péče jsou jasným dokladem toho, že ani tyto výdaje státu nemusí být účelně vynakládány na opravdovou potřebnost občanů. Sociální výdaje navíc jako mandatorní výdaje tíží každou ekonomiku, ale v době krize se stávají tou příslovečnou koulí, která táhne státní rozpočet ke dnu.

Finanční gramotnost je nezbytná pro všechny. To, že finanční gramotnost nejvíce chybí sociálně nejslabším, kteří jsou současně nejvíce ohroženou skupinou ostatně konstatoval nedávno v Senátu Parlamentu ČR i eurokomisař pan Vladimír Špidla, který nás pochválil za vzdělávání finanční gramotnosti a současně ale apeloval na rozšíření finanční gramotnosti plošně již na školách. Na tomto úkolu spolu s dalšími usilovně spolupracujeme. Proti tomu samozřejmě budou stát miliardové zisky společností poskytujících půjčky, apod. Důležitost vzdělávání finanční gramotnosti je však natolik zásadní problém, že by měl dostat prioritu každé vlády, protože se jedná nejen o mandatorní výdaje, ale i o zdravou společnost s minimem sociálně vyloučených, s minimem extremistů. Protože jak napsal Francois Villon: „...a vlky z lesů žene hlad“.

Děkuji za pozornost.

Seminář PSP Praha 11.6.2009